

**Olena Kostiuunik, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor**  
*National Technical University of Ukraine*  
*“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*  
*Kyiv, Ukraine*

**Maria Nakonechna, Student**  
*National Technical University of Ukraine*  
*“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*  
*Kyiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-529-7-12>

## **PROBLEMS AND PROSPECTS OF ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN UKRAINE: CHALLENGES AND SOLUTIONS**

### **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ**

Підприємництво має важливе значення для економічного зростання України, адже сприяє створенню робочих місць, підвищенню рівня доходів населення та впровадженню інновацій. Проте, підприємницька діяльність в Україні стикається з численними перешкодами, які уповільнюють її розвиток і потребують нагальної уваги з боку держави.

Однією з головних проблем залишається бюрократія та складність реєстрації бізнесу. Незважаючи на спроби уряду спростити процедури, надмірне регулювання й численні вимоги ускладнюють запуск і ведення бізнесу. Особливо це відчувають малі й середні підприємства, які не мають достатніх ресурсів для подолання бюрократичних бар'єрів. У деяких країнах Європи впроваджено успішні практики, такі як повністю цифрове «єдине вікно» для реєстрації підприємств, яке дозволяє зареєструвати бізнес протягом одного дня. Україна могла б адаптувати ці приклади, спрощуючи адміністрування та зменшуючи витрати підприємців на реєстраційні процедури.

Ще одним викликом є корупція та правова нестабільність. Високий рівень корупції та непередбачуваність правової системи створюють значні ризики для підприємців, послаблюючи їхню довіру до державних інституцій. Це не лише відлякує іноземних інвесторів, але й підриває готовність місцевого бізнесу інвестувати та розширювати діяльність. Для подолання цієї проблеми необхідно впроваджувати жорсткі антикорупційні заходи, сприяти прозорості державних процедур і забезпечити рівні умови для бізнесу. Досвід країн Східної Європи, які

успішно знизили рівень корупції за допомогою реформ судової системи та посилення антикорупційних агентств, може стати важливим орієнтиром для України [1].

Крім того, малий і середній бізнес стикається з серйозними труднощами у доступі до фінансових ресурсів. Незважаючи на існування банківської системи, обсяги кредитування малого бізнесу залишаються низькими, а ставки за кредитами – високими. Відсутність державних програм підтримки інвесторів зменшує можливості для розвитку малого підприємництва. Запровадження цільових програм мікрокредитування та створення державних і приватних грантів на розвиток бізнесу може сприяти збільшенню доступу до фінансових ресурсів для підприємців. Успішні приклади країн, де підприємці отримують податкові пільги або кредити під низькі відсотки, показують, що подібні ініціативи можуть стимулювати економічну активність.

Україна стикається з масштабною міграцією робочої сили, особливо серед молодих і кваліфікованих спеціалістів, які виїжджають за кордон у пошуках вищих зарплат і кращих умов праці. Це створює дефіцит фахівців, що особливо критично для галузей з високими вимогами до професійної кваліфікації, таких як ІТ, інженерія та медицина. Для бізнесу ця ситуація обертається додатковими витратами на пошук і навчання нових працівників, а також збільшує ризик нестачі персоналу в критичних ситуаціях. Також відтік кадрів погіршує можливості бізнесу впроваджувати інновації, адже відсутність кваліфікованих працівників обмежує доступ до сучасних знань і практик. Підтримка державою освітніх програм, що підвищують рівень професійної підготовки, та створення умов для розвитку кваліфікованих кадрів в Україні можуть допомогти бізнесу в подоланні цієї проблеми.

Хоча сучасний світ стає все більш цифровим, рівень цифровізації багатьох підприємств в Україні залишається недостатнім для ефективної роботи у висококонкурентному середовищі. Багато компаній досі не використовують базові цифрові інструменти, такі як CRM-системи для управління клієнтами, онлайн-платформи для продажів або автоматизовані фінансові системи. Через це підприємці обмежені в можливостях швидкої обробки інформації, управління бізнес-процесами та виходу на нові ринки, особливо міжнародні. Відсутність таких інструментів часто призводить до низької продуктивності праці та високих витрат на обслуговування бізнесу. Стимулювання державою цифрових ініціатив, субсидії на впровадження новітніх технологій, а також підтримка підприємців у підвищенні рівня цифрової грамотності дозволять підвищити ефективність роботи бізнесу та полегшити його розвиток на національному та міжнародному рівнях.

Система оподаткування в Україні є однією з основних перешкод для ведення бізнесу через свою складність і часті зміни в законодавстві. Непередбачуваність податкових правил створює додаткові труднощі для підприємців, особливо для малих і середніх підприємств, які не мають ресурсів для адаптації до нових вимог. Часто змінювані ставки, складні процедури звітності та адміністративні бар'єри змушують підприємців витрачати значні ресурси на податкове адміністрування, що знижує їхню конкурентоспроможність і привабливість для інвесторів. Стабілізація податкового законодавства, спрощення системи звітності та надання податкових пільг для малого бізнесу можуть значно покращити умови для розвитку підприємництва в Україні, забезпечуючи підприємцям стабільність та передбачуваність у плануванні.

Для багатьох підприємців в Україні відсутність доступу до якісної бізнес-освіти й професійної підтримки є серйозним бар'єром у розвитку. Малий і середній бізнес, особливо у регіонах, часто не має необхідних знань у сфері управління фінансами, маркетингу, правових аспектів ведення бізнесу та інших ключових питань. Це призводить до низької ефективності підприємств, обмежує їхні можливості для масштабування й підвищує ризик допущення помилок у веденні бізнесу. В інших країнах бізнес-інкубатори, акселератори й менторські програми є дієвим інструментом підтримки підприємців, допомагаючи їм набувати потрібних навичок і розвивати бізнес. Створення подібних програм в Україні допомогло б підприємцям розвивати навички, налагоджувати контакти й отримувати доступ до корисної інформації, що в перспективі посилить конкурентоспроможність українського бізнесу.

Для багатьох українських підприємців вихід на міжнародні ринки є непростим завданням через високі стандарти, додаткові витрати на сертифікацію продукції та складнощі з пошуком партнерів за кордоном. Відсутність підтримки держави у цьому напрямі зменшує можливості для розвитку експорту та збільшення доходів підприємств. Також нерозвиненість логістичної інфраструктури та недостатність інформації про міжнародні ринки є серйозними перешкодами для експансії. Підтримка українських експортерів через полегшення доступу до сертифікаційних послуг, участь у міжнародних виставках, програми обміну з іноземними компаніями та створення сучасної логістичної мережі допомогли б підприємцям стати конкурентоспроможними на світовому ринку. Це забезпечило б додатковий приплив іноземної валюти в економіку та сприяло б розвитку міжнародного іміджу українських підприємств [2].

Вирішення зазначених проблем є критично важливим для економічного зростання України. Системні зміни, що підвищують прозорість, доступ до ресурсів та ринків, створять сприятливі умови для

підприємництва й відкриють нові можливості для розвитку економіки в цілому. Лише шляхом створення підтримуючого середовища для бізнесу Україна зможе досягти сталого економічного зростання та соціального добробуту.

### **Література:**

1. Круглов В.В. Розвиток малого та середнього бізнесу в умовах воєнного стану. *Економікоправові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи* : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 23-24 вересня 2022 р.). Одеса, 2022. С. 440-442.

2. Тірбах Л.В., Чабан Г.В. Розвиток ринку електронної торгівлі в світовій економіці та в макроекономічних умовах України. *Економічний вісник університету*. 2020. Вип. № 46. С. 132-138. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-46-132-138>